

२. जिल्हा परिषद व त्रयस्थ यंत्रणा /संस्था यांच्यामध्ये ३ (तीन) वर्षांच्या कालावधीकरीता करार करण्यात यावा. या संस्थांची कामगिरी समाधानकारक असल्यास हा करार प्रत्येकी १ (एक) वर्षांच्या कालावधीसाठी याप्रमाणे तीनवेळा वाढविण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना राहतील.
३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद हे सुचना करतील त्याप्रमाणे त्रयस्थ यंत्रणेने आपल्या कामकाजास सुरुवात केली पाहिजे. तसेच विहित मुदतीत तांत्रिक परीक्षणाचे काम पुर्ण केले पाहिजे.

९. त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणाऱ्या पडताळणी यंत्रणांना अदा करावयाचे शुल्क :

त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणाऱ्या यंत्रणांना त्यांच्या संपूर्ण कामासाठी खालीलप्रमाणे ठोक स्वरूपात शुल्क अदा करण्यात येईल.

१. रु. २.०० कोटी पर्यंतच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	-	रु. ५.०० लक्ष
२. रु. २.०० कोटी ते रु.७.५० कोटी पर्यंतच्या योजना	-	रु. १०.०० लक्ष
३. रु. ७.५० कोटीहून अधिक किंमतीच्या योजना	-	रु. १५.०० लक्ष

हा खर्च योजनांच्या प्रकल्प अहवालामध्ये समाविष्ट केलेला नसावा. ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणाचा खर्च हा जिल्हा परिषदेकडे उपलब्ध असलेल्या ४ टक्के प्रशासकीय निधीमधून भागविण्यात यावा.

१०. त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणाऱ्या पडताळणी यंत्रणांवरील संनियंत्रण :

१. त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणाऱ्या यंत्रणा/ संस्था त्यांचे सर्व कामकाज मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांच्या पर्यवेक्षणाखाली व नियंत्रणाखाली पार पाडतील.
२. नियमित पडताळणी/तपासणी प्रक्रियेचे व्यवस्थापन व संनियंत्रण मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखालील कक्षामार्फत केले जाईल.
३. पडताळणी अहवाल त्रयस्थ यंत्रणेद्वारे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व आवश्यकतेप्रमाणे प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांना सादर केला जाईल.
४. पडताळणी/तपासणी अहवाल हा अचुक, वेळेवर व वस्तुनिष्ठ पुराव्यावर आधारीत असल्याची हमी त्रयस्थ यंत्रणेने देणे अनिवार्य आहे.
५. शासनास आवश्यक वाटत असल्यास त्रयस्थ यंत्रणेला सादरीकरण करावे लागेल तसेच पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण त्रयस्थ यंत्रणेला द्यावे लागेल.

- ४) विभागीय भारत निर्माण कक्षातील पदांचे विलीनीकरण प्रादेशिक मुख्य अभियंता कार्यालयात करून ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमाचे संनियंत्रण करण्यासाठी नोडल अधिकारी म्हणून प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांच्या कार्यालयातील कार्यकारी अभियंता यांना नियुक्त करण्यात येत आहे.
- ५) विभागीय भारत निर्माण कक्षाचे विलीनीकरण प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण कार्यालयात झाल्यानंतरही शासनाच्या दि.९ जुलै, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार तांत्रिक मान्यतेचे अधिकार देखील प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणातील संबंधित पदांना राहतील.
- ६) विभागीय भारत निर्माण कक्षातील कामकाजाची कार्यपध्दती विलीनीकरणानंतरही कायम राहिल व संबंधित अधीक्षक अभियंता यांच्या कार्यक्षेत्रानुसार राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातील महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण व जिल्हा परिषदेमार्फत राबविल्या जाणाऱ्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांचे संनियंत्रण करतील आणि आपला अहवाल प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांच्यामार्फत शासनास सादर करतील.
- ७) प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण हे त्यांच्या अखत्यारीतील मंडळ कार्यालयांवर नियंत्रण ठेवतील व सर्व योजनांची संकलित माहिती शासनास आवश्यक त्या वेळी सादर करतील.
- ८) विभागीय भारत निर्माण कक्ष हे प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण कार्यालयात स्थलांतरीत व विलीन झाल्याने, विभागीय भारत निर्माण कक्षाने जर कार्यालयासाठी जागा भाडेतत्वावर घेतली असेल तर ती जागा तात्काळ रिक्त करून संबंधितांच्या ताब्यात द्यावी.
- ९) विभागीय आयुक्त कार्यालयामार्फत सुरु असलेले टंचाईसंबंधीचे कामकाज यापुढेही भारत निर्माण कक्षाकडे पूर्वीप्रमाणेच चालू राहिल व त्यावर विभागीय आयुक्त कार्यालयाचे पूर्वीप्रमाणेच नियंत्रण राहिल.
- १०) जलस्वराज्य टप्पा-२ प्रकल्पाकरीताही क्षेत्रीय कार्यालयांच्या संरचनात्मक बळकटीकरणाची कार्यवाही सुरु आहे. त्या बळकटीकरणाकरीताही वरील बदल लागू राहतील.
- ११) वरीलप्रमाणे बदल व त्याप्रमाणे अंमलबजावणी तात्काळ अंमलात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०७१४१३१५५७६२२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**Shantaram
S Kudale**

Digitally signed by Shantaram
S Kudale
DN: CN = Shantaram S
Kudale, C = IN, S =
Maharashtra, O = Government
Of Maharashtra, OU = Deputy
Secretary
Date: 2015.07.14 13:25:55
+05'30'

(शां.सि.कुदळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व सन्माननीय विधिमंडळ सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
६. मा.मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालयीन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
९. विभागीय आयुक्त (सर्व)
१०. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१२. संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, पुणे.
१३. संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई.
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
१६. मुख्य अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१७. अधीक्षक अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१८. कार्यकारी अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१९. कार्यकारी अभियंता (सर्व), ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)
२०. मंत्रालयीन इतर सर्व विभाग व त्यांच्या अधिनस्त असलेली सर्व कार्यालये.

पृष्ठ ५ पैकी ४

२१. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासने.
२२. निवडनस्ती, कार्यासन पापु-०७.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा परिषदा आणि ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या योजनांच्या प्रशासकीय खर्चाबाबत.

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: ग्रापाधो-११११/प्र.क्र.१३४/पापु-०७

सातवा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय प्रशासकीय इमारत

मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१

तारीख: २६ फेब्रुवारी, २०१६.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापापु-१००२/प्र.क्र.५३२/पापु-०७, दिनांक २३ मार्च, २००२.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापापु-१००५/प्र.क्र.१३/पापु-०७, दिनांक १८ फेब्रुवारी, २००५.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.११५/पापु-०७, दिनांक ०९ सप्टेंबर, २००९.
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-११११/प्र.क्र.१३४/पापु-०७, दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१५.

प्रस्तावना :-

ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीसंदर्भात जिल्हा परिषदेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांकरिता २ टक्के, ५ टक्के व २ टक्के अशी एकूण ९ टक्केची तरतूद रद्द करून प्रशासकीय खर्चासाठी केवळ ४ टक्के निधी राखून ठेवण्याबाबतच्या सुचना संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. तसेच, यापुर्वी जिल्हा परिषदांकडे शिल्लक असणारा निधी राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीकरिता वापरण्याच्या सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. तथापि, सदर शासन निर्णयापुर्वी (दि. २० फेब्रुवारी, २०१५ पुर्वी) जिल्हा परिषदेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या ज्या ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांना प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, काही अपरिहार्य कारणांमुळे सदर योजना सुधारित झाल्यास (मूळ अंदाजपत्रकीय किंमतीत बदल झाल्यास) अशा योजनांच्या सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या प्रस्तावामध्ये प्रशासकीय खर्चाची तरतूद कशाप्रकारे करावी याबाबत क्षेत्रीय कार्यालयांकडून तसेच योजना कार्यासनांकडून विचारणा करण्यात येत असल्याने याबाबत सुचना पारित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक :-

संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये ४ टक्के प्रशासकीय खर्चाची तरतूद ही केवळ जिल्हा परिषदेमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येते असलेल्या व दि. २० फेब्रुवारी, २०१५ नंतर प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या / देण्यात येत असलेल्या नवीन ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा योजनांसाठी असून सदर तरतूद दि. २० फेब्रुवारी, २०१५ पुर्वी (संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णय निर्गमित होण्यापुर्वी) मूळ

प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेल्या परंतु, काही अपरिहार्य कारणामुळे सुधारित झालेल्या योजनांसाठी लागू होणार नाही. सदर योजनांसाठी संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयापुर्वीच्या तरतुदी लागू होतील. म्हणजेच सदर योजनांसाठी अंदाजपत्रके, प्राकलने व आराखडे तयार करणे, तांत्रिक पर्यवेक्षण व प्रशासकीय खर्च यासाठी अधिकतम ९ टक्केच्या मर्यादेत आवश्यक ती तरतूद करण्यात यावी.

०२. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०२२६१२११३८१०२८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Shwetambari
Pravin Khade

Digitally signed by Shwetambari
Pravin Khade
DN: CN = Shwetambari Pravin
Khade, C = IN, S = Maharashtra, O =
Government Of Maharashtra, OU =
Desk Officer
Date: 2016.02.26 14:29:36 +05'30'

(श्वे. प्र. खडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.विधीमंडळ सदस्य (सर्व), विधानभवन, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
७. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
८. विभागीय आयुक्त (सर्व),
९. संचालक, भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
१०. जिल्हाधिकारी (सर्व),
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा (सर्व),
१२. संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, पुणे.
१३. संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापुर, नवी मुंबई.
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता),

पृष्ठ ३ पैकी २

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम
(MRDWP) राज्यभरत राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.१२/पापु-०७

सातवा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय इमारत संकुल,

लोकमान्य टिळक मार्ग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१.

तारीख: ०७ मे, २०१६.

वाचा:

- ✓ १) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापापु-१०९९/प्र.क्र.३२८/पापु-०७, दिनांक २७ जुलै, २०००
- ✓ २) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापापु-१००१/प्र.क्र.१९०/पापु-०७, दिनांक ३ सप्टेंबर, २००१
- ✓ ३) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापापु-१००५/प्र.क्र.७४(१)/पापु-०७, दिनांक ३० एप्रिल, २००५
- ✓ ४) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.१०४(अ)/पापु-०७, दिनांक १७ मार्च, २०१०
- ✓ ५) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-११११/प्र.क्र.१५६/पापु-०७, दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०११
- ✓ ६) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१२०८/प्र.क्र.५२/पापु-०७, दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१३
- ✓ ७) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११३/प्र.क्र.१५६/पापु-०७, दिनांक २२ जानेवारी, २०१४
- ✓ ८) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११२/प्र.क्र.१६७/पापु-०७, दिनांक ४ जून, २०१४
- ✓ ९) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.२२/पापु-०७, दिनांक ९ जुलै, २०१४
- ✓ १०) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११३/प्र.क्र.१६७/पापु-०७, दिनांक १ ऑगस्ट, २०१४
- ✓ ११) शासन निर्णय क्रमांक: निशयो-१४१३/प्र.क्र.८८/पापु-०७, दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१४
- ✓ १२) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.५२/पापु-०७, दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१४
- ✓ १३) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.५८/पापु-०७, दिनांक २८ नोव्हेंबर, २०१४
- ✓ १४) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.२२/पापु-०७, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१५
- ✓ १५) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-११११/प्र.क्र.१३४/पापु-०७, दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१५
- ✓ १६) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.७७/पापु-०७, दिनांक २ मार्च, २०१५
- ✓ १७) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.२३/पापु-०७, दिनांक ३ मार्च, २०१५
- ✓ १८) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.५२/पापु-०७, दिनांक १० मार्च, २०१५
- ✓ १९) शासन शुद्धिपत्र क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.८१/पापु-०७, दिनांक २७ मार्च, २०१५
- ✓ २०) शासन निर्णय क्रमांक: ग्रापाधो-१११४/प्र.क्र.६१/पापु-०७, दिनांक १५ जून, २०१५
- २१) संचालक (पाणी), पेयजल व स्वच्छता मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र
क्रमांक: W-11042/01/2015-Water-1, Dated 11th May, 2015.

- ✓२२) सह सचिव, पेयजल व स्वच्छता मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक: D.O.No.W-11041/9/2015-Water-I, Dated 29th June, 2015
- २३) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन पत्र क्रमांक: पापुशा/प्र.क्र.१६६/२०१५/ वासो-०१, दिनांक ३० जून, २०१५
- २४) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन पत्र क्रमांक: पापुशा/प्र.क्र.१६६/२०१५/ वासो-०१, दिनांक १३ जुलै, २०१५

प्रस्तावना :

राज्याच्या ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याचे प्रश्न सोडविण्यासाठी राज्यात केंद्र आणि राज्य शासनाच्या मागणी आधारित धोरणातर्गत अनेक पाणी पुरवठा योजना राबविण्यात आलेल्या आहेत. याव्यतिरिक्त बाह्य अर्थसहाय्यीत जलस्वराज्य प्रकल्प, आपलं पाणी प्रकल्प यासारख्या प्रकल्पांच्या माध्यमातून नळपाणी पुरवठा योजना, लघु नळपाणी पुरवठा योजना, विंधन विहिरींवरील योजना यासारख्या उपाययोजना राबविल्या जात आहेत. ग्रामीण पाणी पुरवठ्याचे स्रोत बळकटीकरणासाठी शिवकालीन पाणी साठवण योजना तसेच महाराष्ट्र भूजल अधिनियमांतर्गत भूजल संवर्धनाच्या उपाययोजना केल्या जात आहेत. या माध्यमातून राज्यातील ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याचे प्रश्न मोठ्या प्रमाणावर सोडविण्यात आलेले आहेत. तरीही, भूजलाची घटती पातळी, पावसाचे कमी होत असलेले प्रमाण, वाढती लोकसंख्या, पाण्याची वाढती मागणी यासारख्या कारणांमुळे ग्रामीण पाणी पुरवठ्यावर प्रचंड ताण येत आहे. यावर उपाययोजना म्हणून केंद्र शासनामार्फत सन २००९-१० मध्ये वर्धित वेग ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमाचे रुपांतर राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (National Rural Drinking Water Programme - NRDWP) असे करण्यात आले आहे.

भारत निर्माण कार्यक्रमाचा दुसरा टप्पा म्हणून केंद्र शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम राज्यात केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार दिनांक १ एप्रिल, २००९ पासून राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी केंद्र व राज्य शासन यांच्यामार्फत समप्रमाणात ५०:५० टक्के निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत गावाचे, जिल्हाचे तसेच राज्याचे जलसुरक्षा आराखडे व वार्षिक कृती आराखडे तयार करणे बंधनकारक करण्यात आले असून या कार्यक्रमांमध्ये भूजल व भूपृष्ठीय पाण्याचा संयुक्त व शाश्वत वापर, भूजल संवर्धन आणि पाण्याची गुणवत्ता या बाबींवर भर देण्यात आला आहे. पाणी पुरवठा योजनांची अंमलबजावणी व व्यवस्थापन स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे सोपविणे हा या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील एकूण १,००,६३९ गावे/वाड्यांपैकी दिनांक १ एप्रिल, २०१५ पर्यंत ८९,४०४ गावे/वाड्या पूर्णतः हाताळण्यात आल्या असून, उर्वरित ११,२३५ अंशतः हाताळलेल्या गावे/वाड्यांचा समावेश सन २०१५-१६ च्या वार्षिक कृती आराखड्यात करण्यात आलेला आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भाधीन क्रमांक २१ येथील दिनांक ११ मे, २०१५ च्या पत्रान्वये प्रगतीपथावरील ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना पूर्ण करण्यास प्राधान्य देण्याचे सूचित केले असून संदर्भाधीन क्रमांक २२ येथील दिनांक २९ जून, २०१५ च्या पत्रान्वये जास्त कालावधीसाठी रखडलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची बाब राज्य शासनाच्या निदर्शनास आणली आहे. त्यानुसार (१) फ्लोराईड व आर्सेनिक बाधित गावे/वाड्यांसाठी कायमस्वरूपी व तात्पुरती उपाययोजना (२) संसद आदर्श ग्राम योजनेअंतर्गत समाविष्ट गावे/वाड्या व (३) राज्यामध्ये प्रगतीपथावर योजना नसल्यासच नवीन योजना घेणे या वर्गवारीतील गावे/वाड्यांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही नवीन योजना घेण्यात येऊ नयेत अशा सूचना केंद्र शासनाने दिल्या आहेत.

केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सद्यःस्थितीत राज्यातील केवळ प्रगतीपथावरील पाणी पुरवठा योजना पूर्ण करण्यावरच भर देण्यात आला असून, राज्याची माहे मार्च, २०१५ अखेरची प्रत्यक्षात प्रगती विचारात घेता ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी सन २०१५-१६ मध्ये रक्कम रुपये २०५१.७० कोटी व सन २०१६-१७ मध्ये रक्कम रुपये २२९८.३० कोटी एवढा आर्थिक भार अपेक्षित आहे.

राज्यातील ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न हाताळण्यासाठी केंद्र शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम हा एकमेव कार्यक्रम राबविण्यात येत असून पाणी पुरवठा या मूलभूत बाबीसाठी राज्यास पूर्णपणे केंद्र शासनावर अवलंबून रहावे लागत आहे. केंद्र शासनाकडून राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाधून तूर्त बंद केलेले निधी वितरण व राज्याचे केंद्र शासनावर असलेले अवलंबित्व या बाबींचा विचार करता ग्रामीण भागात पिण्याच्या स्वच्छ पाण्याचा पुरवठा करण्यासाठी राज्य शासनाचा स्वतःचा महत्वाकांक्षी कार्यक्रम असणे अत्यंत आवश्यक झाले आहे.

वरील परिस्थिती विचारात घेऊन मंत्रीमंडळाच्या दिनांक ६ एप्रिल, २०१६ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार राज्यातील ग्रामीण भागातील पाणी पुरवठा क्षेत्रात सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने व ग्रामीण जनतेस स्वच्छ आणि पुरसे पाणी उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने राज्य शासनाचा स्वतःचा सर्वसमावेशक असा ग्रामीण पाणी पुरवठ्याचा कार्यक्रम राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याविषयी सर्वकष विचार करून शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील ग्रामीण भागातील दीर्घकालीन गरजांचा व आरोग्याचा विचार करून ग्रामीण जनतेस पुरसे व शुध्द पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याकरिता “मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (Mukhyamantri Rural Drinking Water Programme-MRDWP)” या नावाखाली एक सर्वसमावेशक कार्यक्रम राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम राज्यभरात सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या चार वर्षांसाठी राबविण्यात येणार असून या कार्यक्रमाचे तीन प्रकारात वर्गीकरण करण्यात येत आहे.

या कार्यक्रमाची उद्दिष्टे, व्याप्ती, कार्यक्रमाचे वर्गीकरण, कार्यक्रमातील घटक, दरडोई पाणी पुरवठ्याचे प्रमाण, गाव निवडीचे निकष, प्राधान्यक्रम, योजनांची तांत्रिक, प्रशासकीय मान्यता, योजनांची अंमलबजावणी, देखभाल दुरुस्ती, त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण, मानके, योजनांचे नियोजन, अटी शर्ती, योजनांची आखणी, निधीची तरतूद, अंमलबजावणीसाठी वेळापत्रक, प्रशासकीय यंत्रणा इत्यादि बाबी पुढीलप्रमाणे राहतील:-

१) कार्यक्रमाची उद्दिष्टे :-

- अ) राज्यातील ग्रामीण जनतेस पुरेसे व शुध्द पिण्याचे पाणी उपलब्ध करुन देणे.
आ) राज्यातील ग्रामीण भागात (गावे/वाड्या/वस्त्या) पाणी पुरवठा योजना राबविणे.

या कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील ग्रामीण भागात पिण्याचा पाणी पुरवठा करण्यासाठी शासनमान्य मानकांप्रमाणे दर्जा वाढ करण्यासाठी पाणी पुरवठा योजना हाती घेण्यात येतील.

२) कार्यक्रमाची व्याप्ती :-

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाच्या धर्तीवर राबविण्यात येत असलेला "मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (MRDWP)" हा राज्यातील सर्व ग्रामीण भागास लागू राहिल. नव्याने निर्माण होत असलेल्या अथवा निर्माण झालेल्या नगरपंचायती/नगर पालिका/ नागरी क्षेत्रासाठी हा कार्यक्रम लागू राहणार नाही.

३) कार्यक्रमाचे वर्गीकरण :- मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाचे प्रामुख्याने खालील तीन प्रकारात वर्गीकरण करण्यात येत आहे.

- (अ) मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या नवीन योजना
(ब) राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन.
(क) प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची देखभाल दुरुस्ती.

(अ) मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या नवीन योजना :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या नवीन ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांचा तपशील शासन निर्णयातील **परिशिष्ट-अ** येथे जोडला आहे.

परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद केलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची व्यवहार्यता तपासण्यासाठी (अस्तित्वातील जुन्या पाणी पुरवठा योजना कार्यान्वीत करणे, अस्तित्वातील योजनेतील योग्य उपांगे नवीन योजनेसाठी उपयोगात आणणे किंवा पूर्णतः

नवीन योजना घेणे हे तपासण्यासाठी अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मंडळ यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समिती जिल्हा स्तरावर कार्यरत राहिल:-

(१)	अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मंडळ	-	अध्यक्ष
(२)	कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद-		सदस्य
(३)	कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण	-	सदस्य

अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मंडळ यांच्या अध्यक्षतेखालील उपरोक्त समिती परिशिष्ट-अ मधील नमूद योजनांची व्यवहार्यता तपासून आपला अहवाल मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांना सादर करतील. मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस या परिशिष्ट-अ मधील योजना काही कारणास्तव रद्द झाल्यास अन्य योजना घेण्याचे अधिकार असल्यामुळे शासनाकडून परिशिष्ट-अ बाबत स्वतंत्रपणे निर्देश प्राप्त झाल्याशिवाय परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद केलेल्या कोणत्याही पाणी पुरवठा योजना मंजूरीसाठी (प्रशासकीय मान्यतेसाठी) विचारात घेण्यात येणार नाहीत. शासनाकडून परिशिष्ट-अ बाबत स्वतंत्रपणे निर्देश देण्यात आल्यानंतरच संबंधीत सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी पाणी पुरवठा योजना मंजूरीबाबत या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार कार्यवाही करावी.

(ब) राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत बंद असलेल्या पाणी पुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन :-

राज्यात बंद असलेल्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांपैकी पुनरुज्जीवित करावयाच्या योजनांचा तपशील परिशिष्ट-ब मध्ये जोडला आहे.

परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या जिल्हा परिषदेकडील व महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडील पाणी पुरवठा योजनांसाठी लागणारा रुपये १३०.८६ कोटींचा निधी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाला थेट वितरीत करण्यात येईल. या निधीतून परिशिष्ट-ब मधील पाणी पुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन करण्यात येईल. या योजनांच्या पुनरुज्जीवनाची, पुढील देखभाल दुरुस्तीची, संचलन व सनियंत्रणाची जबाबदारी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची राहिल. हे काम करित असतांना "संबंधीत ग्रामपंचायतींकडून पाणीपट्टीची वसुली दरमहा किमान ७० टक्के इतकी करण्यात येईल व ही वसुली न झाल्यास पाणी पुरवठा बंद करण्यात येईल आणि आम्हाला या योजनेतून वगळण्यात येईल" अशा प्रकारचा ठराव संबंधीत ग्रामपंचायतींकडून/ ग्रामसभेकडून मंजूर करून घेण्यात येईल. ही सर्व कामे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत करण्यात येतील. तसेच पाणी पुरवठा करण्यासाठी प्रत्येक गावासाठी स्वतंत्र व्यवस्था करावी,

जेणेकरून पाणीपट्टीची रक्कम न भरल्यामुळे एखाद्या गावाचा पाणी पुरवठा बंद करावयाचा झाल्यास कोणतीही अडचण येणार नाही. यासाठी लागणाऱ्या वाढीव खर्चाची तरतूद पुनरुज्जीवीत करण्यात येणाऱ्या सर्व पाणी पुरवठा योजनांच्या आराखड्यामध्ये करण्यात यावी.

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करतांना सर्वप्रथम परिशिष्ट-ब मध्ये दर्शविलेल्या बंद पडलेल्या पाणी पुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन हाती घेण्यात येईल.

(क) प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची देखभाल दुरुस्ती :-

देखभाल दुरुस्ती करावयाच्या प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची माहिती परिशिष्ट- क मध्ये जोडली आहे.

४) कार्यक्रमातील घटक व त्यांचे प्रमाण :-

अ.क्र.	घटक	प्रमाण (टक्केवारी)	निधी वितरणाचा हिस्सा (टक्केवारी)		
			राज्य शासन	अंमलबजावणी यंत्रणा	एकूण
१	व्याप्ती	८०	१००	००	१००
२	देखभाल व दुरुस्ती	१०	१००	००	१००
३	सहाय्यकृत बाबी	०५	१००	००	१००
४	पाणी गुणवत्ता	०५	१००	००	१००
एकूण		१००	१००	००	१००

५) कार्यक्रमांतर्गत दरडोई पाणी पुरवठ्याचे प्रमाण :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम या कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी दरडोई दरदिवशी ४० लिटर हे पाणी पुरवठ्याचे प्रमाण विचारात घेऊन योजनांची आखणी करण्यात यावी. या कार्यक्रमांतर्गत शहरालगतच्या ग्रामपंचायती/ वाड्या/ वस्त्यांसाठी संदर्भाधीन क्रमांक ११ येथील दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१४ च्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना अनुज्ञेय राहतील. या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर करावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी संदर्भाधीन क्रमांक ६ येथील दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१३ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे व संदर्भाधीन क्रमांक १९ येथील दिनांक २७ मार्च, २०१५ च्या शासन शुद्धिपत्राप्रमाणे दरडोई खर्चाचे निकष लागू राहतील.

६) **कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना हाती घेण्यासाठी महत्वाची अट :-**

राज्यातील बहुतांश पाणी पुरवठा योजना ह्या बंद पडलेल्या असून त्यांची उपांगे (उद्भव, जलकुंभ, पाईपलाईन इ.) अस्तित्वात आहेत. त्यामुळे नवीन योजना घेणे आवश्यक असेल तेव्हा त्या गावात जुनी पाणी पुरवठा योजना कार्यान्वीत होती का, हे पाहणे अनिवार्य राहिल. जुनी पाणी पुरवठा योजना असल्यास, त्या योजनेची उपांगे नव्या योजनेसाठी उपयोगात आणता येतील का, यासाठी जिल्हा पातळीवर अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मंडळ यांच्या अध्यक्षतेखालील परिच्छेद क्र.३(अ) मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे समिती कार्यरत राहिल.

७) **कार्यक्रमांतर्गत योजनांची तांत्रिक मान्यता :-**

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना पुढील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडून तांत्रिक मान्यता घेणे बंधनकारक राहिल.

अ.क्र.	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचा प्रकार	तांत्रिक मान्यतेचे अधिकार		
		कार्यकारी अभियंता	अधीक्षक अभियंता	मुख्य अभियंता
१	स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	रुपये २.०० कोटीपर्यंत	रुपये २.०० कोटी ते ७.५० कोटीपर्यंत	रुपये ७.५० कोटीहून अधिक
२	प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	रुपये २.०० कोटीपर्यंत	रुपये २.०० कोटी ते ७.५० कोटीपर्यंत	रुपये ७.५० कोटीहून अधिक

८) **कार्यक्रमांतर्गत योजनेची प्रशासकीय मान्यता :-**

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना पुढील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडून प्रशासकीय मान्यता घेणे बंधनकारक राहिल.

अ.क्र.	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचा प्रकार	प्रशासकीय मान्यतेचे अधिकार (दरडोई खर्चाच्या निकषात बसणाऱ्या योजनांसाठी)		
		ग्रामसभा	जिल्हा जलव्यवस्थापन समिती, जिल्हा परिषद	पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग (शासन)
१	स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	--	रुपये ५.०० कोटी पर्यंत	रुपये ५.०० कोटीहून अधिक

अ.क्र.	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचा प्रकार	प्रशासकीय मान्यतेचे अधिकार (दरडोई खर्चाच्या निकषात बसणाऱ्या योजनांसाठी)		
		ग्रामसभा	जिल्हा जलव्यवस्थापन समिती, जिल्हा परिषद	पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग (शासन)
२	प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	--	रुपये ५.०० कोटी पर्यंत	रुपये ५.०० कोटीहून अधिक

- (१) या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे कोणतेही अधिकार ग्रामसभा/ग्रामपंचायतीस/ग्रामसमितीस नाहीत.
- (२) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना निधीच्या उपलब्धतेनुसार संबंधित यंत्रणेने शासनाकडून निर्देश प्राप्त झाल्यानंतरच प्रशासकीय मान्यतेबाबत कार्यवाही करावी.
- (३) या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट-अ मध्ये दर्शविण्यात आलेल्या योजनाच मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातून राबविण्यात येतील. या कार्यक्रमासाठी मंजूर एकूण वित्तीय मर्यादेत परिशिष्ट-अ मध्ये नमुद योजनांव्यतिरिक्त अन्य योजना घेण्याचे अधिकार मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस राहतील.
- (४) या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट-अ मध्ये दर्शविण्यात आलेल्या योजना अन्य कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट झालेल्या असतील (उदा.जलस्वराज्य टप्पा-२ इ.) तर या योजना परिशिष्ट-अ मधून वगळण्यास पात्र राहतील. या वगळलेल्या योजनांऐवजी अन्य योजना घेण्याचे अधिकार मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस राहतील.
- (५) या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट-अ मध्ये दर्शविण्यात आलेल्या ज्या योजनांना यापुर्वी राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातून मान्यता देण्यात आलेली आहे व ज्या योजनांची निविदा प्रक्रिया पूर्ण होवून कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेले नाहीत, अशा योजनांचे राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातून प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश रद्द करून मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमातून नव्याने प्रशासकीय मान्यता देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.
- (६) जिल्हा जल व्यवस्थापन समितीने प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या योजनांच्या बाबतीत प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी निर्गमित करावेत.

- (७) परिशिष्ट-अ मधील योजनांना जिल्हा परिषद स्तरावर प्रशासकीय मान्यता देण्यापुर्वी या योजनांची व्यवहार्यता तपासण्यासाठी जिल्हा परिषद स्तरावरील रूपये ५.०० कोटीपेक्षा कमी किंमतीच्या योजना शासन स्तरावर पाठविण्यात याव्यात.
- (८) दरडोई खर्चाच्या निकषात न बसणाऱ्या व रूपये ५.०० कोटीपेक्षा अधिक रक्कमेच्या सर्व योजनांचे प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अभिप्रायांसह प्रशासकीय मान्यतेसाठी शासनास सादर करण्यात यावेत.
- (९) या कार्यक्रमांतर्गत दरडोई खर्चाच्या निकषांकरिता संदर्भाधीन क्र.६ येथील दि.९ ऑक्टोबर,२०१३ च्या शासन निर्णयातील तरतुदी लागू राहतील. तसेच दरडोई खर्चाच्या निकषाबाहेरील योजनांना मान्यता देण्यासाठी संदर्भाधीन क्र.१० येथील दि.१ ऑगस्ट,२०१४ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
- (१०) या कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या योजना अन्य कोणत्याही कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट नाहीत, याची खात्री करण्याची जबाबदारी संबंधित प्रशासकीय यंत्रणांची राहिल.
- (११) या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना सक्षम प्राधिकाऱ्यांची तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाल्यानंतरच प्रशासकीय मान्यता देण्यात येईल. प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्ताव सादर करतांना योजनेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल, अंदाजपत्रक व तांत्रिक मान्यतेच्या आदेशाची प्रत सादर करणे अनिवार्य राहिल.
- (१२) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग (शासन) स्तरावर प्रशासकीय मंजूरीसाठी प्राप्त होणाऱ्या योजनांना मंजूरी देण्यासाठी मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता)	-	अध्यक्ष
प्रधान सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग)	-	सदस्य
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई	-	सदस्य
उप सचिव तथा प्रकल्प संचालक, पा.पु.व स्व.वि.	-	सदस्य
संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे	-	सदस्य
मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई	-	सदस्य
उप सचिव (अर्थसंकल्प), पा.पु.व स्व.वि., मुंबई	-	सदस्य
उप सचिव (नियोजन विभाग), मंत्रालय, मुंबई	-	सदस्य

- (१३) उप सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई - सदस्य
 संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, नवी मुंबई - सदस्य
 मुख्य अभियंता तथा विशेष कार्य अधिकारी, पा.पु.व स्व.वि.- सदस्य
 उप सचिव, कार्यक्रमाशी संबंधित कक्ष, पा.पु.व स्व.वि., मुंबई- सदस्य सचिव
- जिल्हा परिषद स्तरावर प्राप्त होणाऱ्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची तपासणी करण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे समिती कार्यान्वीत राहिल:-
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद - अध्यक्ष
 उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) - सदस्य
 कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण - सदस्य
 वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा - सदस्य
 कार्यकारी अभियंता, ग्रापापुवि, जिल्हा परिषद - सदस्य सचिव

सादर समितीच्या तपासणीनंतर जिल्हा स्तरावरील ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना मंजुरीसाठी (प्रशासकीय मान्यतेसाठी) शासनाच्या निर्देशानंतर जिल्हा जलव्यवस्थापन समितीसमोर सादर करण्यात येतील.

या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर केल्या जाणाऱ्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची कामे परिच्छेद क्र.२१ मध्ये दिलेल्या वेळापत्रकानुसार करणे बंधनकारक राहिल.

१) कार्यक्रमांतर्गत योजनांची अंमलबजावणी :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीचे अधिकार पुढील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित सक्षम प्राधिकार्यांना राहतील.

अ.क्र.	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेचा प्रकार	योजनेच्या अंमलबजावणीचे अधिकार		
		ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती	जिल्हा परिषद	महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
१	स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	--	रुपये ५.०० कोटी पर्यंत	रुपये ५.०० कोटीहून अधिक
२	प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	--	रुपये ५.०० कोटी पर्यंत	रुपये ५.०० कोटीहून अधिक

- (१) या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीचे कोणतेही अधिकार ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीला राहणार नाहीत.

पृष्ठ १०० पैकी १०

- (२) या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची अंमलबजावणी करतांना प्रचलित शासन धोरणानुसार ई-निविदा प्रक्रियेचा अवलंब करणे अनिवार्य राहिल.
- (३) जिल्हा परिषदेस मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमाधील रुपये ५.०० कोटी पेक्षा कमी किंमतीच्या योजनांची अंमलबजावणी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत करावयाची असल्यास जिल्हा जलव्यवस्थापन समितीने याबाबतचा ठराव करणे आवश्यक राहिल.
- (४) योजनेच्या अंमलबजावणीसंदर्भात कोणत्याही प्रकारची तक्रार शासनास प्राप्त झाल्यास व तक्रारीमध्ये तथ्य आढळून आल्यास संपूर्ण योजना रद्द करण्याचे अधिकार राज्य शासनास राहतील. तसेच अंमलबजावणी यंत्रणांना वितरीत केलेला निधी व्याजासह परत घेण्याचे अधिकार देखील राज्य शासनास राहतील. याशिवाय योजनेतील अनियमिततेस जबाबदार संबंधित अधिकारी/कर्मचारी शिस्तभंगविषयक कारवाईस पात्र राहतील.

१०) कार्यक्रमांतर्गत योजनांची देखभाल दुरुस्ती :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घेतलेल्या स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची देखभाल दुरुस्ती करण्याची संपूर्ण जबाबदारी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची राहिल. योजनांची अंमलबजावणी पूर्ण झाल्यानंतर किमान तीन वर्षे ही योजना चालविणे कंत्राटदारावर बंधनकारक राहिल. स्वतंत्र योजना पूर्णत्वानंतर ती ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीस/ग्रामपंचायतीस हस्तांतरित करणे बंधनकारक राहिल. परिशिष्ट-क मध्ये दर्शविलेल्या प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीची संपूर्ण जबाबदारी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची राहिल. कंत्राटदारामार्फत योजना पूर्णत्वानंतर करावयाच्या देखभाल दुरुस्तीचा खर्च योजनेच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालामध्ये तसेच योजनेच्या भांडवली खर्चामध्ये समाविष्ट करता येणार नाही. ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी या समित्या संदर्भाधीन क्र.१२ येथील दि.१७ ऑक्टोबर,२०१४ च्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब करू शकतात. अथवा त्यांची स्वतःची देखभाल दुरुस्तीची प्रक्रिया राबवू शकतात.

११) कार्यक्रमांतर्गत योजनांचे त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत मंजूर करण्यात आलेल्या सर्व ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणे अनिवार्य राहिल. त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करण्याची कार्यवाही संदर्भाधीन क्र.२० येथील दि.१५ जून,२०१५ च्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार राहिल. परंतु, या कार्यक्रमांमधील योजनांकरिता करावयाच्या त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणाचा खर्च पुढीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहिल :

अ.क्र.	योजनांची किंमत	त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणासाठी अनुज्ञेय खर्च
(१)	रुपये ७.५० कोटीपर्यंतच्या स्वतंत्र व प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	योजनेच्या ढोबळ किंमतीच्या १ टक्के
(२)	रुपये ७.५० कोटी वरील स्वतंत्र व प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना.	योजनेच्या ढोबळ किंमतीच्या १ टक्के अथवा रुपये १०.०० लक्ष यापैकी जे कमी असेल ते.

वरील तक्त्यात नमुद अनुज्ञेय खर्चाच्या अटीव्यतिरिक्त संदर्भाधीन क्र.२० येथील दि.१५ जून,२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयातील इतर सर्व अटी व शर्ती या कार्यक्रमांतर्गत घ्यावयाच्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणासाठी लागू राहतील.

१२) कार्यक्रमांतर्गत राबवावयाच्या योजनांकरिता प्रशासकीय निधीची तरतूद:-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत मंजूर ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची प्राकलने व आराखडे तयार करण्यासाठी, योजनेच्या प्रकल्प व्यवस्थापन व तांत्रिक सल्ल्यासाठी आणि योजनेच्या प्रशासकीय खर्चासाठी ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या एकूण प्रत्यक्ष कामाच्या खर्चाच्या अधिकतम ४ टक्के मर्यादेपर्यंतचा खर्च प्रशासकीय खर्च म्हणून अंदाजपत्रकात तरतूद करण्यास मान्यता राहिल. या ४ टक्के प्रशासकीय निधीमधून खालील बाबींवर खर्च अनुज्ञेय राहिल. प्रशासकीय निधीची ही तरतूद जिल्हा परिषदांसाठी लागू राहिल. महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणासाठी प्रशासकीय निधीचे स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

- (१) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची प्राकलने व आराखडे तयार करणे.
- (२) योजनेच्या प्रकल्प व्यवस्थापन व तांत्रिक सल्ल्यासाठी खर्च करणे.
- (३) पाणी पुरवठा योजनांसाठी आवश्यक साधनसामुग्री/मनुष्यबळ उपलब्ध करून घेणे.
- (४) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणासाठी खर्च करणे.

- (५) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची प्राकलने व आराखडे तयार करण्यासाठी आवश्यक असलेली स्टेशनरी, टंकलेखन, बायडींग व झेरॉक्स इ.वर खर्च करणे.
- (६) ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची सनदी लेखापालांकडून लेखा परीक्षण करणे.
- उपरोक्त बाबीं व्यतिरिक्त अन्य बाबींवर खर्च करणेसाठी शासनाची पूर्व मान्यता घेणे बंधनकारक राहिल.

१३) कार्यक्रमांतर्गत राबवावयाच्या योजनांकरीता विहित केलेली मानके :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घेतलेल्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांकरीता पुढील मानके पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.

अ.क्र.	सेवा	एकक	विहित मानक
(१)	दरडोई दरदिवशी पाणी पुरवठा	(अ) शहरालगतच्या ग्रामपंचायती/ वाड्या व वस्त्यांसाठी (ब) इतर ग्रामपंचायती/वाड्या व वस्त्यांसाठी	७० LPCD ४० LPCD
(२)	पाणी पुरवठा नळ जोडणी	टक्केवारी	१०० टक्के (किमान ८० टक्के)
(३)	मीटर नळजोडणी	टक्केवारी	१०० टक्के (मीटरचा खर्च अंदाजपत्रकात समाविष्ट करता येणार नाही. ही जबाबदारी लाभार्थ्यांची राहिल.)
(४)	बिगर महसुली पाण्याचे प्रमाण	टक्केवारी	१५ टक्के
(५)	पाणी पुरवठ्याचे सातत्य	(अ) शहरालगतच्या ग्रामपंचायती/ वाड्या व वस्त्यांसाठी (७०LPCD) (ब) इतर ग्रामपंचायती/वाड्या व वस्त्यांसाठी (४० LPCD)	किमान ८ तास/दरडोई निकषानुसार किमान २ तास/दरडोई निकषानुसार
(६)	तक्रारी निराकरणाचे प्रमाण	टक्केवारी	१०० टक्के
(७)	पाणी पुरवठ्याचा दर्जा	टक्केवारी	१०० टक्के शुध्द

अ.क्र.	सेवा	एकक	विहित मानक
(८)	पाणी पुरवठ्याकरिता होणाऱ्या खर्चाची वसुली	टक्केवारी	१०० टक्के
(९)	पाणी पुरवठ्याशी निगडीत शुल्क वसुलीची कार्यक्षमता	टक्केवारी	१०० टक्के

१४) कार्यक्रमांतर्गत पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीकरिता भूसंपादन व आवश्यक परवानग्या :-

या कार्यक्रमांतर्गत प्रस्तावित योजनांसाठी अंदाजपत्रक सादर करण्यापूर्वी आवश्यक भूसंपादन व इतर परवानग्या प्राप्त करून घेणे बंधनकारक राहिल. अशा परवानग्या व भूसंपादन योजना सादर करण्यापूर्वी प्राप्त झाल्याची खात्री मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी करणे बंधनकारक राहिल. योजना मंजुरीनंतर भूसंपादनाची कार्यवाही वा इतर आवश्यक परवानग्या या बाबी ग्राह्य धरल्या जाणार नाहीत. या बाबींमुळे योजना अंमलबजावणीस विलंब झाल्यास, अथवा योजना रखडल्यास अथवा योजनेची किंमत वाढल्यास त्यास राज्य शासन जबाबदार राहणार नाही, व अशा योजना कोणत्याही टप्प्यावर रद्द होण्यास पात्र राहतील.

या कार्यक्रमांतर्गत प्रस्तावित योजनांसाठी महसूल व वन विभाग, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जलसंपदा विभाग, रेल्वे वा इतर विभागांच्या आवश्यक त्या परवानग्या घेण्याची जबाबदारी स्थानिक स्वराज्य संस्था/अंमलबजावणी यंत्रणा यांची राहिल. याकरिता जिल्हा परिषदेने आवश्यक ती प्रशासकीय मदत ग्रामपंचायती, वाड्या, वस्त्यांना करावी. नियोजन व पूर्वतयारीच्या कामांसाठी लागणारा निधी अंमलबजावणी यंत्रणांनी त्यांच्या उत्पन्नातून उपलब्ध करावा. त्यासाठी राज्य शासन कोणत्याही प्रकारचे अनुदान किंवा आर्थिक सहाय्य करणार नाही.

१५) कार्यक्रमांतर्गत पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीचा टप्पा (Execution Phase):- मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत प्रस्तावित पाणी पुरवठा योजनांच्या प्रत्यक्ष अंमलबजावणीची कार्यवाही पुढीलप्रमाणे राहिल .

(अ) निविदा प्रक्रिया -

या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांना प्रशासकीय मान्यता मिळाल्यानंतर योजनेच्या खालील तीनही उपांगांची एकत्रित निविदा प्रक्रिया विहित कालावधीत पूर्ण करावी.

- (१) उपांग १ - स्रोतांचा विकास.
- (२) उपांग २ - पंपगृह, पंपिंग मशिनरी, उर्ध्व नलिका, गुरुत्व वाहिनी, व आवश्यक असल्यास, जलशुद्धिकरण केंद्र.
- (३) उपांग ३ - साठवण टाकी व घरगुती नळजोडण्यांसह वितरण व्यवस्था.

निविदा प्रक्रिया तीनही उपांगांकरिता एकत्रितपणे पूर्ण करण्यात आली असली तरी कामाचे आदेश मात्र सुरुवातीस उपांग १ च्या कामाकरिताच देण्यात यावेत. उपांग १ ची कामे पूर्ण झाल्यावर स्रोत योग्य व पुरेसा असल्याचे सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून प्रमाणित करून घ्यावे. उपांग १ चे काम पूर्ण झाल्यानंतरच उपांग २ चे कार्यादेश देण्यात यावेत आणि उपांग २ चे काम पूर्ण झाल्यानंतरच उपांग ३ च्या कामाचे कार्यादेश देण्यात यावेत. ही बाब निविदा प्रक्रियेत व करारपत्रात स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावी.

(ब) स्रोतांचा विकास -

सर्वप्रथम योजनेच्या स्रोतांची (भूपृष्ठ अथवा भूजलाधारित स्रोतांची) कामे हाती घ्यावीत. भूजलाधारित स्रोतांचे काम पूर्ण झाल्यानंतर पावसाळ्यापूर्वी त्याची चाचणी करावी. स्रोतांच्या कामाबरोबरच स्रोतांच्या बळकटीकरणाच्या दृष्टिकोनातून भूजल पुनर्भरणाची कामे हाती घेण्यात यावीत. स्रोतांचे खोदकाम झाल्यानंतर त्याची क्षमता चाचणी (Yield Test) करून भूजल विकास यंत्रणेचे प्रमाणपत्र प्राप्त करावे व त्यानंतर त्याचे बांधकाम पूर्ण करावे.

(क) पंपिंग व्यवस्था, उर्ध्व / गुरुत्व वाहिनी व जलशुद्धिकरण केंद्र -

स्रोतांचे काम समाधानकारकरित्या पूर्ण झाल्यानंतर पंपहाऊस, पंपिंग मशिनरी, उर्ध्व वाहिनी/गुरुत्व वाहिनी व आवश्यक असल्यास जलशुद्धिकरण केंद्रांच्या कामांना सुरुवात करावी. ही कामे पूर्ण झाल्यावर व विद्युत जोडणी मिळाल्यानंतर योजनेतील स्रोताद्वारे उपलब्ध होणारे पाणी, गावातील अस्तित्वात असलेल्या साठवण टाकी / वितरण व्यवस्थेशी जोडून पाणी पुरवठा सुरु करण्यात यावा.

पंपहाऊस, पंपिंग मशिनरी, उर्ध्व वाहिनी / गुरुत्व वाहिनी, जलशुद्धिकरण केंद्र इत्यादी कामे समाधानकारकरित्या पूर्ण झाल्यानंतर योजनेतील साठवण टाकी व वितरण व्यवस्थेची कामे हाती घेण्यात यावीत. वितरण व्यवस्थेतर्गत सर्व घरांना नळजोडण्या देण्यात याव्यात. ही कामे पूर्ण झाल्यानंतर पाणी पुरवठा सुरु करून एकंदर नळ योजनेची चाचणी करावी.

१६) कार्यक्रमांतर्गत पाणी पुरवठा योजनांच्या बहिर्गमनाचा टप्पा (Exit Phase) :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेची कामे पुर्ण झाल्यानंतर नळ योजना चालविण्याकरिता पुर्व नियोजनानुसार व्यवस्था निश्चित करावी. त्यानंतर योजनेच्या देखभाल दुरुस्तीची व्यवस्था ठरवावी. योजनेच्या सर्व टप्प्यांमध्ये झालेल्या खर्चाचे वित्तीय लेखापरीक्षण, सामाजिक लेखापरीक्षण व तांत्रिक परीक्षण करुन योजनेतील त्रुटी दुर कराव्यात आणि लेखे पुर्ण करुन बहिर्गमनाची कार्यवाही करावी. योजनेची अंमलबजावणी पुर्ण झाल्यानंतर संबंधीत अंमलबजावणी यंत्रणेने योजना पुर्णत्वाचा दाखला (Completion Certificate) सक्षम प्राधिकार्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहिल.

१७) कार्यक्रमांतर्गत निधीची तरतूद करण्यासाठी कार्यपध्दती :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या परिशिष्ट-अ मधील एकूण १००३ योजनांपैकी ९७२ योजना स्वतंत्र स्वरुपाच्या आहेत. तर ३१ योजना प्रादेशिक स्वरुपाच्या आहेत. या योजनांचे आराखडे तयार करुन या पाणी पुरवठा योजनांकरिता अनुदानाचा हिस्सा देण्यासाठी राज्य स्तरावर एक लेखाशीर्ष उघडण्यात येईल. या लेखाशीर्षातून पुढील ४ वर्षाकरिता शासन मान्यतेनुसार प्रस्तावित आवश्यक निधीची तरतूद करण्यात येईल. त्यास अनुसरुन दरवर्षी निधीच्या उपलब्धतेनुसार वाटप करण्यात येईल.

बहुतांश पाणी पुरवठा योजना देखभाल दुरुस्ती अभावी बंद आहेत. त्यामुळे या योजनांच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी दरवर्षी रुपये १०० कोटी इतक्या निधीची तरतूद स्वतंत्रपणे करण्यात येईल. त्यासाठी राज्य स्तरावर स्वतंत्र लेखाशीर्ष उघडण्यात येईल.

राज्यातील आदिवासी बहुल जिल्ह्यामध्ये आदिवासी उप योजनेमधून प्रादेशिक नळपाणी पुरवठा योजना हाती घेण्यात आल्या आहेत. त्यापैकी बहुतांश योजना वीज बिलांचा भरणा न करणे, ग्रामपंचायती आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असणे व योग्य त्या देखभाल दुरुस्तीचा अभाव या कारणांमुळे बंद पडलेल्या आहेत. या बंद पडलेल्या परंतु पुनरुज्जीवीत करणे शक्य असणाऱ्या सर्व योजनांकरिता पंचायत समिती पातळीवर आदिवासी उप योजनेमधून ठोक रक्कम प्रकल्प अधिकारी व सरपंच यांच्या संयुक्त खात्यात जमा करण्यात यावी आणि या रक्कमेच्या व्याजातून संबंधितांनी योजनेच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी खर्च करावा. परंतु, यासाठी किमान २० टक्के पाणीपट्टी वसुली होती किंवा नाही, हे तपासणे अनिवार्य राहिल.

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत एकूण वित्तीय मर्यादेत उपलब्ध निधीचे तीनही परिशिष्टांतील अंतर्गत बदल करण्याचे अधिकार मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस राहिल.

१८) प्रस्तुत कार्यक्रमातील योजनांकरिता नव्याने तीन स्वतंत्र लेखाशीर्ष उघडण्यात येईल.

- १) नवीन ग्रामीण नळपाणी पुरवठा योजना
- २) पुनरुज्जीवीत करावयाच्या योजना
- ३) नळपाणी पुरवठा योजनांची देखभाल व दुरुस्ती

१९) प्रस्तुत कार्यक्रमांतर्गत निधी वितरणासाठी लेखाशीर्ष उघडण्याची कार्यवाही स्वतंत्र शासन निर्णयाद्वारे करण्यात येईल.

२०) कार्यक्रमांतर्गत निधी वितरणाची कार्यपध्दती :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत मंजूर झालेल्या ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी शासनाकडून जिल्हा परिषद व महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांना पुढीलप्रमाणे टप्पानिहाय निधी वितरण करण्यात येईल. या योजनांसाठी Mobilization Advance देण्याची कोणतीही तरतूद नाही.

अ.क्र.	हप्ता क्रमांक	निधीची टक्केवारी	कामाची प्रगती
(१)	पहिला हप्ता	३० टक्के	योजना मंजूर झाल्यानंतर व कार्यदेश देण्यापुर्वी
(२)	दुसरा हप्ता	३० टक्के	योजनेचे ३० टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर व योजनेची प्रथम त्रयस्थ तांत्रिक तपासणी पूर्ण झाल्यानंतर.
(३)	तिसरा हप्ता	३० टक्के	योजनेचे ६० टक्के काम पूर्ण झाल्यानंतर व योजनेची द्वितीय त्रयस्थ तांत्रिक तपासणी पूर्ण झाल्यानंतर.
(४)	चौथा (अंतिम) हप्ता	१० टक्के	योजना पूर्णत्वानंतर पुढील एक वर्ष योजना यशस्वीरित्या चालविल्यानंतर

२१) कार्यक्रमांतर्गत योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी वेळापत्रक :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनेची मागणी, सविस्तर गाव कृती आराखडा, जिल्ह्याचे व राज्याचे कृती आराखडे, योजनांची तांत्रिक (मान्यता) तपासणी, प्रशासकीय मान्यता, प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करण्याचे वेळापत्रक निश्चित करण्यात आले आहे. हे वेळापत्रक तयार करण्यामागचा हेतू या योजनांची अंमलबजावणी कालबद्ध पध्दतीने व्हावी व योजनेस टप्पानिहाय आर्थिक तरतूद उपलब्ध व्हावी, असा आहे. प्रत्येक विशिष्ट वर्षाचा कृती आराखडा तयार करण्याची प्रक्रिया आधीच्या वर्षामध्येच सुरु होईल. त्यानुषंगाने योजनेची मागणी व पुढील कार्यवाहीचे वेळापत्रक पुढीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	टप्पा	कार्यवाहीचा तपशील	कालावधी (महिने)
(१)	नियोजन टप्पा	योजनेची मागणी, तांत्रिक तपासणी व अंदाजपत्रक तयार करणे.	२ महिने
		योजनेस सक्षम प्राधिकार्याची तांत्रिक मान्यता घेणे.	२ महिने
		योजनेस सक्षम प्राधिकार्याची प्रशासकीय मान्यता घेणे	२ महिने
(२)	अंमलबजावणी टप्पा	योजनेची निविदा प्रक्रिया पूर्ण करणे व कार्यारंभ आदेश देणे.	३ महिने
		स्रोताचे खोदकाम पूर्ण करणे व सुरक्षित टप्प्यापर्यंत आणणे.	३ महिने
		स्रोताचे काम पूर्ण करणे.	२ महिने
		उपांग-२ ची कामे पूर्ण करणे.	४ महिने
		उपांग-३ ची कामे पूर्ण करणे.	५ महिने
(३)	बहिर्गमन टप्पा	आर्थिक व भौतिक प्रगती पूर्ण करून योजना पूर्णत्वाचा दाखला देणे.	१ महिना
एकूण कालावधी			२४ महिने

वरील वेळापत्रकानुसार योजनेच्या मागणीपासून ते बहिर्गमनापर्यंत सर्वसाधारणपणे दोन वर्षांचा कालावधी निश्चित करण्यात आलेला असून योजनेची प्रत्यक्ष निविदा प्रक्रिया सुरु करण्यापासून ते योजनेच्या पूर्णत्वाचा दाखला देईपर्यंत १८ महिन्यांचा कालावधी निश्चित करण्यात आलेला आहे. यामध्ये कोणतीही मुदतवाढ देण्यात येणार नाही.

२२) कार्यक्रमाकरीता प्रशासकीय यंत्रणा :-

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (MRDWP) हा पुर्णपणे मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या नियंत्रणाखाली राबविण्यात येईल.

या कार्यक्रमाचे संनियंत्रण, पर्यवेक्षण व समन्वयन संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापुर, नवी मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात येईल. यासाठी पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था स्तरावर ग्रामीण पाणी पुरवठा संनियंत्रण व व्यवस्थापन कक्ष स्थापन करण्यात येईल. या कक्षाची रूपरेषा स्वतंत्र शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात येईल.

- (१) पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था ही या कार्यक्रमांतर्गत हाती घेण्यात येणाऱ्या ग्रामीण पाणी पुरवठा प्रकल्पांच्या सुयोग्य व विहित कालमर्यादेतील अंमलबजावणीसाठी पर्यवेक्षीय संस्था म्हणून काम करेल.
- (२) या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर सर्व प्रकल्पांचा प्रगती अहवाल, निधी वितरणाचा तपशील, योजनेची आर्थिक व भौतिक प्रगती यावर पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्थेचे संनियंत्रण असेल व शासनास वेळोवेळी या संदर्भातील अहवाल सादर करेल. तसेच शासनाने मागविलेल्या सर्व माहितीची पूर्तता शासनास करील.
- (३) पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था ही जिल्हा परिषदा, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण व राज्य शासन यामधील दुवा म्हणून काम करेल.
- (४) मंजूर प्रकल्पांच्या प्रगतीप्रमाणे खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे व प्रकल्पांच्या पूर्णत्वाचे दाखले संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांकडून प्राप्त करून घेवून शासनास सादर करण्याची जबाबदारी पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्थेची राहिल.
- (५) शासन स्तरावरील योजनांच्या मंजुरीसाठी मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती कार्यरत राहिल. या कार्यक्रमांमधील सर्व योजनांच्या प्रशासकीय मंजुर्या, निधी वितरण, योजनेचे संनियंत्रण, योजनांची अंमलबजावणी, योजनांचे समन्वयन व व्यवस्थापन विभाग स्तरावरील एकाच कक्षाकडून पार पाडले जाईल. यासाठी स्वतंत्र कार्यासन निर्माण करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येईल. मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत ज्या योजनांना शासनाची प्रशासकीय मान्यता आवश्यक आहे, असे प्रस्ताव शासन स्तरावर प्राप्त झाल्यानंतर सदर प्रस्तावांबाबत तांत्रिक अभिप्राय मुख्य अभियंता तथा विशेष कार्य अधिकारी (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग)

यांच्याकडून प्राप्त करून घेतले जातील. तदनंतर प्रशासकीय मान्यतेची कार्यवाही संबंधीत कार्यासनाकडून करण्यात येईल.

- (६) या कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा स्तरावरील ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या मंजूरीसाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती कार्यरत राहिल.
- (७) राज्य स्तरावरील योजना मंजूरीचे अंतिम अधिकार मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांना राहतील. तर जिल्हा स्तरावरील योजना मंजूरीचे अंतिम अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना राहतील.
- (८) या कार्यक्रमांतर्गत योजना अंमलबजावणीमध्ये कोणत्याही स्वरूपाची अनियमितता, अपहार अथवा गैरव्यवहाराच्या बाबी निदर्शनास आल्यास या योजना कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्याचे सर्व अधिकार राज्य शासनास राहतील. तसेच या योजनांना राज्य शासनामार्फत केलेले अर्थसहाय्य वसुलपात्र राहिल. याशिवाय संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्याचे निर्देश देण्याचे अधिकार राज्य शासनास राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०५०७११४७४५८१२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Rajesh Kumar
Digitally signed by Rajesh Kumar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Water Supply And Sanitation, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=1e08bc9719f8ce54a6aed8ed2a521ee281571facec17b204b286a31e8bc5829, cn=Rajesh Kumar
Date: 2016.05.07 15:03:25 +05'30'

(राजेश कुमार)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

पृष्ठ १०० पैकी २०

६. सर्व सन्माननीय विधिमंडळ सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
७. मा.मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालयीन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
९. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
१०. विभागीय आयुक्त (सर्व)
११. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१३. संचालक, समाज कल्याण संचालनालय, पुणे.
१४. संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई.
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता)
१७. मुख्य अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१८. अधीक्षक अभियंता/कार्यकारी अभियंता (सर्व), महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण.
१९. कार्यकारी अभियंता (सर्व), ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)
२०. मंत्रालयीन इतर सर्व विभाग व त्यांच्या अधिनस्त असलेली सर्व कार्यालये.
२१. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व नियंत्रण अधिकारी, पर्यवेक्षीय अधिकारी व सर्व कार्यासने.
२२. शासकीय आय.आय.टी. संस्था, पवई, मुंबई.
२३. सर्व शासकीय अभियांत्रिकी (पदवी/पदविका) महाविद्यालये
२४. निवडनस्ती, कार्यासन पापु-०७.

(शासन निर्णय क्रमांक ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र.१२/पापु-०७, दिनांक ०७ मे, २०१६ सोबतचे परिशिष्ट)

परिशिष्ट-अ

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत हाती घ्यावयाच्या नवीन पाणी पुरवठा योजना

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	तालुका	ग्रामपंचायत	गाव	योजनेचे नाव	योजनेत समाविष्ट वाड्या/वस्त्यांची संख्या	योजनेत समाविष्ट वाड्या/वस्त्यांची लोकसंख्या	अंमलबजावणी यंत्रणा	योजनेचा प्रकार	अंदाजीत किंमत
कोकण विभाग										
१	पालघर	उहाणू	चळणी	सुकडअंबा	बरडीपाडा न.पा.पु.यो.	०१	१८०६	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	४०.००
२	पालघर	जव्हार	खडखड	धरमपूर	खडखड न.पा.पु.यो.	०३	१२८९	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	८७.४४
३	पालघर	मोखाडा	काष्टी सावर्डे	सावर्डे	सावर्डे न.पा.पु.यो.	०१	१२०५	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	२०.००
४	पालघर	मोखाडा	खोच	खोच	खोच न.पा.पु.यो.	०३	१५२६	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	१२८.००
५	पालघर	पालघर	धनसार	धनसार	धनसार न.पा.पु.यो.	०१	१७८७	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	७५.१०
६	पालघर	पालघर	मासवन	मासवन	मासवन प्रा.न.पा.पु.यो.	३८	६१६८	जिल्हा परिषद	प्रादेशिक	२९८.००
७	पालघर	पालघर	पास्थळ	पास्थळ	पास्थळ न.पा.पु.यो.	०१	१८,६७७	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	१४५.००
८	पालघर	पालघर	शिरगाव	शिरगाव	शिरगाव न.पा.पु.यो.	०१	४७०४	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	१४१.००
९	पालघर	पालघर	खेरापाडा	खेरापाडा	खेरापाडा न.पा.पु.यो.	०१	१४,६४४	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	४५०.००
१०	पालघर	पालघर	दांडी	दांडी	दांडी न.पा.पु.यो.	०३	६७०१	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	४९५.००
११	पालघर	तलासरी	वडवली सवने	वडवली सवने	वडवली सवने न.पा.पु.यो.	१०	४५३५	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	४५०.००
१२	पालघर	तलासरी	वेवजी	वेवजी	वेवजी न.पा.पु.यो.	११	६७१२	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	७४५.००
१३	पालघर	वसई	पाणजू	पाणजू	पाणजू न.पा.पु.यो.	०१	१२६५	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	४८.००
१४	पालघर	वाडा	खनिवली	खनिवली	खनिवली न.पा.पु.यो.	०१	१२६५	जिल्हा परिषद	स्वतंत्र	६०.००